ISNN 3030-3907

2026
MAY
ISSUE - 5
VOLUME - 3

DEVELOPMENT OF SCIENCE

scientific journal

Development of science

Ilmiy jurnal

MAY 2026
Issue - 5, VOLUME - 3

ISSN 3030 -3907

Ilmiy jurnal OAK rayosatining 2024 yil 27 sentabrdagi 361-son qaroriga asosan 02.00.00 kimyo fanlari hamda 2025 yil 12 fevral 367- son qaroriga asosan 05.00.00 texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

BOSH MUHARRIR:
Temirov Alisher Hoshim o‘g‘li – texnika fanlari falsafa doktori (PhD),Dotsent.
TAHRIRIYAT KENGASH RAISI:
Fozilov Sadriddin Fayzullayevich – texnika fanlari doktori, professor
TAHRIRIYAT KENGASH A’ZOLARI

TEXNIKA FANLARI/ TECHNICAL SCIENCES/ ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Bozorov G‘ayrat Rashidovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Abdurahmonov Olim Rustamovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Adizov Bobur Zamirovich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, professor
Hayitov Ruslan Rustamjonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Jumayev Qayum Karimovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Berdiyev Dorob Murodovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor
Maxmudov Rafiq Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Tilloyev Lochin Ismatilloyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Raxmonov Qahramon Sanakulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Barakayev Nusratullo Rajabovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor.
Jo‘rayev Xayrullo Fayziyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Panoyev Erali Rajabboyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Ataullayev Sherzod Nabiullyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Malik Negmurodovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Axmedova Ozoda Bahronovna
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti.
Safarov Bahri Jumayevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Xaydarov Axtam Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Safarov Jasur Alijon o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.

KIMYO FANLARI/ CHEMICAL SCIENCES/ ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Axmedov Voxid Nizomovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Umarov Baqo Bafoyevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Kodirov Abduaxad Abduraximovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Qurbonov Mingniqul Jumagulovich
Qarshi davlat Universiteti, dotsent
Turemuratov Sharibay Naurizbaevich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog‘iston bo‘limi Bosh ilmiy kotibi, professor
Tursunov Kaxor Shonazarovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Do‘stov Hamro
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Panoyev Nodir Shavkatovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Olimov Bobur Bahodir o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Kasimov Sherzod Abduazimovich
Termiz Davlat Universiteti, professor.
Aliqulov Rustam Valiyevich
Termiz Davlat Universiteti, professor
Tropov Xamza Tursunovich
Samarqand Davlat Universiteti, professor

IQTISODIYOT FANLARI/ ECONOMICS/ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Nizamov Aslitdin Badreddinovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Boboyev Akmal Choriyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Ergashxojayeva Shaxnoza Djasurovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Saidaxmedova Nodira Ilxomovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Muxsinov Bekzod Toxirovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shakarov Qulmat Ashirovich
Renessans ta'lim universiteti,dotsent.
Jumaeva Zulfiya Qayumovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Norova Salomat Yusupovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Jalilov Jamshid G‘anijonovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, dotsent
Xasanova Gulruh Djumanazarovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.

PEDAGOGIKA FANLARI/ PEDAGOGICAL SCIENCES / ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Siddiqova Sadoqat G‘afforovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Zoyirov Erkin Xalilovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, DSc, professor
Gaffarov Feruz Hasanovich
Puchon Universiteti, *professor*
Ruziyev Davron Yuldashevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Muradova Firuza Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Yunusova Gulandon Samiyevna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
To‘xtayeva Zebo Sharifovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Navro‘zova Gulchixra Nigmatovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Uzoqova Laylo Polvonovna
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.
To‘raqulova Marjona Qiyom qizi
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Muradova Zarina Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Sanjar Aslonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shodiyev Jahongir Jo‘raqulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent
Gaffarov Laziz Hasanovich
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.

Tahririyat a’zolarning to‘liq ro‘yxati jurnalning www.devos.uz saytida keltirilgan.

Tahririyat hay’ati a’zolarining tarkibini o‘zgartirish hamda qo‘shimcha kiritish yoki tahririyat a’zoligidan chiqarish bosh muharrir tomonidan amalga oshiriladi.

ISSN 3030-3907

Development of science ilmiy jurnali 2024 yil 15 aprel kuni №256445 sonli guvohnoma bilan Davlat ro‘yxatidan o‘tgan.

To‘plam elektron ko‘rinishda (pdf formatida) mualliflarga taqdim etiladi. To‘plamga kiritiladigan maqolalarning mazmuni, ulardagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlarning to‘g‘riligiga hamda har qanday fikr - mulohazalarga mualliflarning o‘zlari mas’ul hisoblanadilar. Talablarga javob bermaydigan maqolalar to‘plamga kiritilmaydi. Tashkiliy qo‘mita maqola matnini qisqartirish, qisman tuzatish kiritish, seksiyalarga joylashtirish huquqiga ega.

ISSN 3030-3907

KORXONA VA TASHKILOTLARDA MA'LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH

Yusupov Dadajon Xasanjon o'g'li
Andijon davlat texnika instituti Axborot texnologiyalari kafedrasi talabasi
E-mail:dadabekyusupov29@gmail.com
Zulfixarov I.M.
Andijon davlat texnika instituti Ilmir raxbar
Tel:+998906302648
ORCID: 0000-0002-8332-2923

Annotatsiya. Tashkilot faoliyatida ma'lumotlar oqimini tartibga solish, ularni xavfsiz saqlash va tezkor qayta ishlashga mo'ljallangan MBBTni loyihalash masalalari yoritilgan. Tadqiqotda biznes-jarayonlar tahlili asosida ma'lumotlarning mantiqiy va jismoniy modellari qurilgan. Tizimni joriy etish orqali hisobotlarni shakllantirish vaqtini qisqartirish hamda inson omili bilan bog'liq xatoliklarni minimallashtirish imkoniyatlari asoslangan.

Kalit so'zlar: ma'lumotlar bazasi, MBBT, axborot xavfsizligi, avtomatlashtirish, korxona boshqaruvi, SQL.

Аннотация. Рассматриваются вопросы проектирования СУБД, предназначенной для регулирования потоков данных, их безопасного хранения и оперативной обработки в деятельности организации. На основе анализа бизнес-процессов построены логические и физические модели данных. Обоснованы возможности сокращения времени формирования отчетности и минимизации ошибок, связанных с человеческим фактором, за счет внедрения системы.

Ключевые слова: база данных, СУБД, информационная безопасность, автоматизация, управление предприятием, SQL.

Abstract. This work covers the design issues of a Database Management System (DBMS) aimed at regulating data flows, ensuring secure storage, and providing rapid processing within an organization's operations. Logical and physical data models are developed based on business process analysis. The potential for reducing report generation time and minimizing human-related errors through system implementation is substantiated.

Keywords: database, DBMS, information security, automation, enterprise management, SQL.

KIRISH.

Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimi tushunchasi va ahamiyati. Raqamli transformatsiya jarayonlari jadallashib borayotgan hozirgi davrda korxona va tashkilotlar faoliyati katta hajmdagi axborot oqimlari bilan uzviy bog'liqdir. Ishlab chiqarish jarayonlari, moliyaviy operatsiyalar, kadrlar boshqaruvi,

ISSN 3030-3907

marketing faoliyati hamda mijozlar bilan munosabatlar doimiy ravishda ma’lumotlarni yig‘ish, saqlash va tahlil qilishni talab etadi. Mazkur jarayonlarni samarali tashkil etish uchun ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimi (MBBT) muhim vosita hisoblanadi.

Ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimi bu ma’lumotlarni strukturaviy shaklda saqlash, ularni qayta ishlash, izlash, yangilash va himoyalash imkonini beruvchi maxsus dasturiy ta’minotdir. MBBT foydalanuvchi bilan ma’lumotlar ombori o‘rtasida interfeys vazifasini bajaradi hamda ma’lumotlarning yaxlitligi (integrity), ishonchliligi (reliability) va xavfsizligini ta’minlaydi. Bunda ma’lumotlar mantiqiy tuzilma asosida jadvallar ko‘rinishida tashkil etiladi va ular o‘rtasida bog‘lanishlar o‘rnatiladi.

MBBTning asosiy afzalliklaridan biri ma’lumotlarni markazlashtirilgan holda saqlash imkoniyatidir. Bu esa turli bo‘limlar o‘rtasida yagona axborot makonini yaratadi. Masalan, buxgalteriya bo‘limi, kadrlar bo‘limi va omborxona bir xil ma’lumotlar bazasidan foydalanishi mumkin. Natijada ma’lumotlarning takrorlanishi kamayadi, ma’lumotlar yangiligi ta’minlanadi va boshqaruv jarayonlari tezlashadi. Shuningdek, MBBT ko‘p foydalanuvchili rejimda ishlash imkoniyatini beradi. Bir vaqtning o‘zida bir nechta foydalanuvchi tizimdan foydalanishi mumkin bo‘lib, maxsus tranzaksiya mexanizmlari orqali ma’lumotlarning izchilligi saqlanadi. Bu esa korxona miqyosida samarali hamkorlikni ta’minlaydi. Zamonaviy MBBTlar ma’lumotlarni zaxiralash (backup), tiklash (recovery), foydalanuvchilarni autentifikatsiya qilish va rollar asosida ruxsat berish kabi xavfsizlik mexanizmlarini ham o‘z ichiga oladi. Bu ayniqsa moliyaviy va shaxsiy ma’lumotlar bilan ishlaydigan tashkilotlar uchun muhimdir. Amaliyotda keng qo‘llaniladigan tizimlar qatoriga MySQL, PostgreSQL va Microsoft SQL Server kiradi. Ushbu tizimlar yuqori tezlikda ishlash, katta hajmdagi ma’lumotlarni qayta ishlash hamda murakkab so‘rovlarni bajarish imkoniyatiga ega.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida korxona va tashkilotlar o‘z faoliyatini samarali tashkil etishi, resurslardan oqilona foydalanishi va tezkor boshqaruv qarorlarini qabul qilishi zarur. Buning uchun ishonchli va tizimlashtirilgan axborot manbai mavjud bo‘lishi kerak. An’anaviy usullarda — qog‘oz hujjatlar yoki alohida elektron fayllar orqali ma’lumot yuritish esa ko‘plab kamchiliklarga olib keladi. Jumladan, ma’lumotlarning yo‘qolishi, takrorlanishi, noto‘g‘ri kiritilishi hamda yangilanmasligi kabi muammolar yuzaga keladi.

Ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini joriy etish ushbu muammolarni bartaraf etish imkonini beradi. Avvalo, barcha ma’lumotlar yagona markazlashtirilgan muhitda saqlanadi. Bu esa turli bo‘limlar o‘rtasida axborot almashinuvi jarayonini soddalashtiradi va ma’lumotlarning dolzarbligini

ISSN 3030-3907

ta’minlaydi. Shuningdek, tizim orqali tezkor qidiruv, avtomatik hisobot tuzish va statistik tahlil imkoniyatlari yaratiladi.

Korxonalarda ishlab chiqarish jarayonlari, moliyaviy operatsiyalar, omborxona nazorati hamda mijozlar bilan ishlash kabi sohalarda ma’lumotlarning aniq va ishonchli bo‘lishi muhim ahamiyat kasb etadi. MBBT joriy etilishi natijasida inson omili bilan bog‘liq xatoliklar kamayadi, ma’lumotlar ustidan nazorat kuchayadi hamda boshqaruv samaradorligi oshadi. Bundan tashqari, zamonaviy MBBTlar katta hajmdagi ma’lumotlarni qayta ishlash imkoniyatiga ega bo‘lib, ular tezkor tahlil va prognozlash jarayonlarini amalga oshirishga xizmat qiladi. Masalan, Oracle Database yirik korporativ tizimlarda keng qo‘llanilib, yuqori darajadagi barqarorlik va xavfsizlikni ta’minlaydi.

Shunday qilib, ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini korxona faoliyatiga joriy etish nafaqat axborot bilan ishlashni tartibga soladi, balki tashkilotning raqobatbardoshligini oshirish va strategik rivojlanishiga xizmat qiladi.

Korxona va tashkilotlarda ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini samarali yaratish jarayoni puxta rejalashtirish va bosqichma-bosqich amalga oshirishni talab etadi. Avvalo, tizimni ishlab chiqishdan oldin korxonaning faoliyat yo‘nalishi, ichki jarayonlari hamda axborot ehtiyojlari chuqur tahlil qilinadi. Ushbu bosqichda saqlanishi lozim bo‘lgan ma’lumot turlari, foydalanuvchilar soni va ularning vakolat darajalari aniqlanadi.

Keyingi bosqich — ma’lumotlar bazasini loyihalash jarayonidir. Bu bosqichda ma’lumotlarning mantiqiy modeli ishlab chiqiladi, ya’ni jadvallar tuziladi, ularning atributlari belgilanadi va o‘zaro bog‘lanishlar aniqlanadi. Odatda bu jarayon ER-model (Entity-Relationship model) asosida amalga oshiriladi. To‘g‘ri loyihalash ma’lumotlarning takrorlanishini kamaytiradi va tizimning kelajakda kengaytirilish imkoniyatini yaratadi.

Shundan so‘ng ma’lumotlar bazasini amaliy jihatdan yaratish bosqichi boshlanadi. Bu jarayonda SQL (Structured Query Language) tilidan foydalanilib, jadvallar, indekslar va cheklovlar (constraints) yaratiladi. Ma’lumotlarning yaxlitligini ta’minlash maqsadida birlamchi kalit (primary key), tashqi kalit (foreign key) kabi mexanizmlar qo‘llaniladi.

Tizim ishlab chiqilgach, uni sinovdan o‘tkazish va optimallashtirish muhim ahamiyatga ega. Sinov jarayonida ma’lumotlar bilan ishlash tezligi, so‘rovlar samaradorligi va xavfsizlik darajasi tekshiriladi. Aniqlangan kamchiliklar bartaraf etilib, tizim amaliyotga joriy etiladi. Shunday qilib, ma’lumotlar bazasini loyihalash va ishlab chiqish bosqichlari izchil va ilmiy asosda amalga oshirilgandagina tizim barqaror, ishonchli va samarali ishlashi ta’minlanadi.

Korxona va tashkilotlarda ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini samarali ishlab chiqish va joriy etishda zamonaviy dasturiy vositalar hamda

ISSN 3030-3907

texnologiyalar muhim o‘rin tutadi. MBBT tanlashda tizimning tezkorligi, xavfsizligi, kengaytirilish imkoniyati va katta hajmdagi ma’lumotlarni qayta ishlash qobiliyati inobatga olinadi. To‘g‘ri tanlangan dasturiy platforma korxonaning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasiga mos bo‘lishi lozim. Amaliyotda keng qo‘llaniladigan tizimlar qatoriga MySQL, PostgreSQL, Microsoft SQL Server hamda Oracle Database kiradi. Ushbu tizimlar relyatsion model asosida ishlaydi va SQL tili yordamida ma’lumotlar bilan ishlash imkonini beradi. Relyatsion model ma’lumotlarni jadvallar ko‘rinishida saqlash va ular o‘rtasidagi bog‘lanishlarni aniqlashga asoslanadi.

Zamonaviy texnologiyalar ma’lumotlar bazasini veb-ilovalar, mobil dasturlar hamda bulutli xizmatlar bilan integratsiya qilish imkonini yaratadi. Masalan, server va mijoz arxitekturasi asosida qurilgan tizimlar bir nechta foydalanuvchining masofadan turib ishlashini ta’minlaydi. Bulutli texnologiyalar esa ma’lumotlarni masofaviy serverlarda saqlash va ulardan internet orqali foydalanish imkoniyatini beradi. Shuningdek, dasturiy vositalar yordamida avtomatik zaxiralash, ma’lumotlarni tiklash, monitoring va audit jarayonlari yo‘lga qo‘yiladi. Bu esa tizimning barqaror ishlashini va ma’lumotlar xavfsizligini ta’minlaydi.

Korxona va tashkilotlarda ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini ishlab chiqishda axborot xavfsizligi masalasi alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki ma’lumotlar tarkibida moliyaviy ko‘rsatkichlar, shaxsiy ma’lumotlar, tijorat sirlariga oid axborotlar mavjud bo‘lishi mumkin. Ushbu ma’lumotlarning ruxsatsiz kirish, o‘zgartirish yoki yo‘qotilishidan himoyalanishi tashkilotning barqaror faoliyat yuritishi uchun muhim omildir.

Axborot xavfsizligini ta’minlashda birinchi navbatda foydalanuvchilarni autentifikatsiya qilish va identifikatsiyalash mexanizmlari qo‘llaniladi. Har bir foydalanuvchiga alohida login va parol beriladi hamda rollar asosida ruxsat darajalari belgilanadi. Bu usul orqali har bir xodim faqat o‘z vakolati doirasidagi ma’lumotlarga kirish imkoniga ega bo‘ladi. Bundan tashqari, ma’lumotlarning yaxlitligini saqlash uchun tranzaksiya boshqaruvi va cheklovlar tizimi qo‘llaniladi. Ma’lumotlarni shifrlash, tarmoq orqali uzatilayotgan axborotni himoyalash, hamda muntazam ravishda zaxira nusxa (backup) yaratish ham xavfsizlik choralarining muhim qismi hisoblanadi. Favqulodda holatlarda zaxira ma’lumotlar asosida tizimni tiklash (recovery) imkoniyati yaratiladi. Shuningdek, zamonaviy MBBTlarda monitoring va audit mexanizmlari mavjud bo‘lib, ular tizimga kirishlar va bajarilgan amallarni qayd etadi. Bu esa ehtimoliy xavfsizlik buzilishlarini aniqlash va oldini olishga yordam beradi. Shunday qilib, ma’lumotlar bazasida axborot xavfsizligini ta’minlash korxona manfaatlarini

ISSN 3030-3907

himoya qilish, ma’lumotlarning ishonchliligi va yaxlitligini saqlash hamda tizimning uzluksiz ishlashini kafolatlashda muhim o‘rin tutadi.

Korxona va tashkilotlarda ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini joriy etish natijasida bir qator amaliy va strategik afzalliklar yuzaga keladi. Birinchidan, tizim ish jarayonlarini avtomatlashtirishga xizmat qiladi. Ma’lumotlarni markazlashgan holda saqlash va ularni tezkor qidirish imkoniyati xodimlarning ish samaradorligini oshiradi hamda inson omili bilan bog‘liq xatoliklarni kamaytiradi.

Ikkinchidan, MBBT orqali hisobotlar va statistik tahlillar avtomatik ravishda shakllantiriladi. Bu boshqaruv qarorlarini asosli va tez qabul qilish imkonini beradi hamda strategik rejalashtirish jarayonlarini soddalashtiradi.

Uchinchidan, tizim ma’lumotlar xavfsizligini ta’minlaydi. Rollar asosida ruxsat berish, tranzaksiyalarni boshqarish, ma’lumotlarni shifrlash va muntazam zaxira nusxalarini yaratish orqali korxona ma’lumotlari himoyalanadi.

Shuningdek, MBBT korxona resurslarini samarali boshqarish imkonini beradi. Ish jarayonlarining optimallashtirilishi, resurslar va vaqtni tejash hamda ma’lumotlarning uzluksiz yangilanishi tashkilot faoliyatining barqarorligini oshiradi.

XULOSA.

Korxona va tashkilotlarda ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimi — zamonaviy boshqaruvning ajralmas qismi bo‘lib, u axborot resurslarini samarali tartibga solish, ish jarayonlarini avtomatlashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirish imkonini beradi. Tizim ma’lumotlarni markazlashgan holda saqlash, tezkor qidiruv va avtomatik hisobot tuzish imkonini yaratadi, inson omili bilan bog‘liq xatoliklarni kamaytiradi. Loyihalash, ishlab chiqish va joriy etish bosqichlarida to‘g‘ri yondashuv tizimning barqaror ishlashini, xavfsizlik va ma’lumotlarning yaxlitligini ta’minlaydi. Zamonaviy dasturiy vositalar va texnologiyalar — SQL asosidagi MBBTlar, server-mijoz arxitekturasi va bulutli xizmatlar — korxonaning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasiga moslashish imkonini beradi. Shuningdek, axborot xavfsizligini ta’minlash choralarining qo‘llanilishi ma’lumotlarning ruxsatsiz kirishdan, yo‘qolishdan yoki o‘zgartirilishidan himoya qiladi. Natijada, korxona faoliyati barqaror, boshqaruv qarorlari tez va asosli, resurslardan foydalanish samarali bo‘ladi. Xulosa qilib aytganda, ma’lumotlar bazasini boshqarish tizimini samarali joriy etish korxona va tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirish, strategik rejalashtirishni kuchaytirish va kelajakda kengaytiriladigan, ishonchli axborot infratuzilmasini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.

ISSN 3030-3907

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Yakubov M.S., Yuldashev D.B. *Tashkilotda axborot xavfsizligini ta’minlash nazorati*. Respublika seminarining materiallari: “Axborot xavfsizligi va informatizatsiya sohasidagi muammolar va ularni hal etish yo‘llari”, Toshkent, 2012, 30–32-betlar.

2. Abdullaeva L.X., Ochilov Sh.K., Yakubov M.S. *Axborot muhitida shaxsning huquqiy himoyasi*. Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari: “Axborot hujumlari davrida yoshlar ongini shakllantirish omillari”, Toshkent, 2013, 263–267-betlar.

3. Library and Archives Canada. *Securing an Open Society – One Year Later: Progress Report on the Implementation of Canada’s National Security Policy*, Ottawa, Canada, 2005, 53 p.

ISSN 3030-3907